

אנא!!! אמוז פרק תהילים

עבור הר"ר

אהרן בן ברנייה ברוריה שליט"א

לרפ"ש בתושח"י

החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

א' ב' על הפרשה פרשת וארא

מה אמרו לפרעה החרטומים
שלא יכלו להוציא הכינים?

באיזו מכה באו הלום
אש ומים ועשו שלום?

איזו ארץ אלוקים הפלה
ואת השגחתו בעולם גילה?

למה הפכו במכה כל המים
בבארות ובכל ארץ מצרים?

מי הכניס מקנהו בברד
כי מדבריו של ה' חרד?

מהן ארבע לשונות הגאולה
שאמר ה' כשלמשה נגלה?

מה פרעה למשה אמר
שיעשו בארץ ולא במדבר?

כיצד צברו את הצפרדעים המתות
מן הבתים, החצרות והשדות?

איך התבטא משה אחרי הברד
ידעתי כי מה' עדיין לא תפחד?

את מי להכות ה' התחיל
כדי לבטל את האליל?

מפני הכרת הטוב, באיזו מכה
משה את עפר הארץ לא היכה?

מה ה' חיזק מאד והקשה
כדי להעניש את פרעה הרשע?

מה אמר ה' למשה שאיתו יקח
כשיבקש מפרעה שאת עמו ישלח?

מה שמע וידע הקל
ולכן יציל את ישראל?

היכן ניסו המצרים לחפור
כי לא יכלו לשנות ממימי היאור?

באיזו מכה אחד לא נשאר
כדי שלא ייהנו מהעור הנותר?

מה משה מידו השמיימה זרק
ויהי בכל מצרים לשחין חזק?

אילו בעלי חיים במכות מצרים
קפצו לתנורים וקדשו שם שמים?

מדוע לא שמעו בני ישראל
את דברי משה מפי הקל?

אלו שבטים בפרשה מוזכרים
כדי להגיע לייחוס לוי המובחרים?

בן כמה משה היה בבואו
לומר דבר ה' לפני פרעה?

איזה סימן ואות
נשלח משה להראות?

א' "וְאֶשֶׁר לֹא שָׁם לְבֹ אֶל דְּבַר ה'
וַיַּעַזְבֵּן אֶת עֲבָדָיו וְאֶת מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה"

שמעתי מהמשגיח של מיר ברכפלד
הגה"צ ר' ראובן הכסטר שליט"א
שרואים במכת ברד שהתורה כותבת
"הירא את דבר ה' הניס את מקנהו אל
הבתים ואשר לא ירא את דבר ה'
השאיר את מקנהו בשדה".

ולכא' מקשה המשגיח שליט"א
איפה ההגיון שלהם הרי כשהחזאי
אומר שירד גשם כולם מתכוננים לזה
על ידי מטריה, מעיל וכדו', פה משה
אומר שירד ברד, וכולם הרי כבר ראו
איך ששום דבר לא נפל מדברי משה
ארצה, משה אמר שיהיה דם נהיה,
צפרדע נהיה, כינים נהיה, אי"כ למה
הם לא חששו שירד גם ברד הם הרי
סיכנו סכומים עצומים של כסף, פרה
זה לא סיפור זול בכלל?

מבאר המשגיח שליט"א משה רבינו
כשאומר מה יהיה זה לא דברים של
חזאי', משה רבינו אומר את דבר ה'
ובשביל לשמוע בקול ה' צריך להיות
ירא מדבר ה', ומי שלא ירא מדבר ה',
ימצא מספיק רעיונות טבעיים להסביר
למה ירד דם, ולמה בדיוק הגיע צפרדע
וכו' וכו', ואותו דבר היה במכת ברד
בשביל להניס את המקנה לבתים בגלל
שמשה רבינו אמר צריך להיות ירא
מדבר ה'.

ב' הנביא בספר דניאל מספר שנבוכדנצר חלם חלום מפחיד, הוא מתעורר מחלומו כולו רוטט ושטוף זיעה, נשימתו הייתה מקשקשת
בו והוא אינו זכר מה היה החלום, הוא ביקש מפותרי חלומותיו שיספרו לו מה היה החלום שלו וכמובן גם מה הפתרון, ואם לא יספרו
לו הוא יהרוג את כולם, כמובן שאף אחד לא ידע לספר לו, ונבוכדנצר ציווה לשר ההורגים שלו להתחיל להרוג את כל חכמיו, ניגש אליו
דניאל ואמר לו שייגיד למלך שהוא יוכל לספר לו את החלום ואת פתרונו, לאחר שהתבודד וחילה את פני ה' שיגלה לו את חלום
נבוכדנצר ופתרונו, ה' שמע לתחנוני דניאל וגילה לו את החלום ופתרונו, הלך דניאל למלך וסיפר לו שבחלומו הוא ראה פסל גדול
ומראהו נורא ואיום, ראשו של זהב, החזות וזרועותיו היו של כסף, בטנו וירכותיו נחושת, שוקיו ברזל, רגליו מקצתם ברזל ומקצתם
חרס, וכך רואה היית את הפסל על עמדו, עד אשר נכרת אבן מעצמו לא בידי אדם והכה לצלם על רגליו אשר מברזל וחרס ושחק אותם
דק דק ונעשו כמוץ, והרוח נשא אותם ופזרם, והאבן אשר הכה את הצלם נעשה להר גדול ומלאה כל הארץ.

ואז אומר לו דניאל שהפתרון הוא שאתה הוא המלך שה' המליך אותך על כל העולם והראש של זהב משול אליך, ושאר האברים
משולים למלכויות שיבואו אחריך שיהיו פחותים במעלה ממך, ואז ה' שהוא אלוקי השמים יביא מלכות אחת אשר לעולם לא תהיה
נשחתה ולא תעזוב מלכותה לעם אחר והיא תכתת ותכלה את מה שישאר מהאומות, והמלכות ההיא תתקיים לעולם והיא מלכות מלך
המשיח שייגלה במהרה בימינו, והדבר הזה מרומז במה שראית אשר מן ההר נכרת אבן מעצמה לא בידי אדם וכתתה את הברזל וכו',
כי כן תהיה מלכות המשיח שתבוא לא בחיל ולא בכח כי אם מעצמה בהגעת הזמן, והיא תכלה כל האומות אשר לא יקבלו עליהם עול
המקום ב"ה.

וכשנבוכדנצר שמע את כל זה מדניאל הוא נופל על פניו ומשתחוה לו, וגידל אותו המלך ומתנות גדולות ומרובות נתן לו והמשילו על כל
מדינות בבל, וכן הפקיד את חנניה מישאל ועזריה על מלאכת המלך אשר במדינת בבל.

לאחר מכן נבוכדנצר חשב עם עצמו על זה שיום אחד תיפסק מלכותו, ועל כן החליט שהוא יבנה פסל גדול ונורא, צורתו מזהב, קומתו

ששים אמות ורחבו ו' אמות, והעמידו בבקעת דורא, וארז"ל על כי שמע בפתרון חלומו אשר ישראל ינחלו המלכות בארץ ישראל עד עולם, לכן עשה הצלם בחשבו להכשילם בעוון עכו"ם למען לא ינחלו המלוכה, וכן שיבואו נציגים מכל העולם, והכרוז יקרא בקול גדול שבעת אשר תשמעון קול קרן השופר וכל שאר מיני זמר, או אז תפלו על פניכם ותשתחוו אל צורת הזהב אשר העמיד נבוכדנצר ויקבלו את מלכותו, ומי אשר לא יפול וישתחוה אזי מיד בעת הזאת יושלך לתוך תנור אש הבוררת, וכנראה שהוא הבין בדעתו שזה ימנע מהיהודים לשלוט בעולם, וממילא הוא זה שישאר, שלחו שליחים לכל העולם שישלחו נציגים לאותו יום של קבלת מלכות נבוכדנצר ע"י ההשתחויה לפסל שלו, ומהיהודים הוא בחר את חנניה מישאל ועזריה כנציגי העם היהודי להשתחוות לפסל, ואע"פ שזה היה פסל, זה לא היה ממש עבודה זרה, רק קבלת מלכות נבוכדנצר, ועל כן לא היה ברור להם אם הם יכולים למסור נפש על זה, ועל כן הם הלכו לשאול את יחזקאל הנביא שאמר להם שישאל את ה' אם הוא יצילם, וה' אמר לו שהוא לא יצילם, אמנם הם חישבו בדעתם, מה לעשות! ואז הם נשאו ק"ו לעצמם מהצפרדעים במצרים, שמה הצפרדעים שלא נצטוו על מסירות נפש, מסרו עצמן למיתה על קידוש השם כשנכנסו לתוך התנורים, **אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב** שהצטוונו על מסירות נפש למען כבודו של הקב"ה לא כל שכן, **והם החליטו** שהם ימסרו נפש למען כבוד ה', ומובא שלאחר מכן אמר הקב"ה ליחזקאל הנביא מה אתה חושב שאני לא יציל אותם, וודאי שאני יציל אותם, רק הקב"ה רצה להגדיל להם את הנסיון כדי שילכו במסירות נפש, ומה שהוא אמר שהוא לא יציל, הכוונה היא בניגון של בתמיה וכי **אני לא יציל אותם!!!** ובאמת נבוכדנצר הורה להשליך אותם לכבשן האש שהיה דלוק שבעה ימים בבקעת דורא על זה שהם לא השתחוו לפסל שלו, **בְּאִתָּה שָׁעָה בְּקִשׁוֹ מִלְאָכֵי הַשָּׁרַת לִיָּד לְהַצִּיל חֲנַנְיָה מִיִּשְׁאֵל וְעֶזְרְיָה מִן הַכְּבָשָׁן**. אָמַר לָהֶן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל וְלִשְׁמִי יָרְדִי, אֲנִי יוֹרֵד וּמִצִּילָן וּמַתִּירָן.

והשאלה ידועה שהרי איזה ק"ו הם עשו, שהרי הצפרדעים כן נצטוו על מסירות נפש להיכנס לתנורים, וכמו שכתוב בפסוק **"ובך וכו' ובתנור יעלו הצפרדעים"!!!**

מבאר המגיד הנודע ר' שבתי יודלביץ זצ"ל בתיאורו הנפלא שנתאר לעצמנו איך זה היה במכות של מצרים, שאם נאמר שמשו רבינו היה מגיע לביצה של מצרים, ומכריו **צפרדעים... צפרדעים...** הקב"ה קורא להם לקדש את שמו וכולכם להסתער על בית פרעה שנאמר **"ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מיטתך"**... ומיד היו המוני צפרדעים יוצאים מהביצה הרטובה והקרה ומסתערים על הארמון של פרעה, נכנסים לחדר השינה למיטה של פרעה מתחת השמיכת פוך הנעימה, וכל צפרדע חושב לעצמו... **הא!... לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו שציונו "ועל מיטתך"**, כזה נעים פה, במקום להיות בביצה הקרה והרטובה, להתגלגל בנעימות בתוך הפוך של פרעה, הא... **"הזיסל'ה מצוה"**...

ולאחר מכן משה רבינו היה מגיע שוב לביצה של מצרים, ומכריו צפרדעים... צפרדעים... הקב"ה קורא להם לקדש את שמו וכולכם להסתער על בית עבדי פרעה שנאמר **"ובבית עבדך"**, **אומר ר' שפעסיל** איפה זה בית עבדך? בפרלמנט של פרעה איפה שמערבבים את כל עֲנֵנֵי הפוליטיקה של מצרים, שם על הכסאות היפים של השרים עם הווילונות המעוצבים, וכמובן כל הצפרדעים בשמחה וברינה ברנן ובגיל מסתערים מהכא להתם ומהתם להכא... לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שציונו **"ובבית עבדך"** במקום להתרטב לנו שם בדוחס בביצה וכו'...

ולפתע שוב הצפרדעים שומעים את קולו הרים והנישא של משה רבינו ליד הביצה שמכריו שוב: צפרדעים... צפרדעים... הקב"ה קורא להם לקדש את שמו וכולכם להסתער על בית פרעה שנאמר **"ובבית עבדך"**, **וכמובן שהצפרדעים היו נכנסים לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה לתוך התנורים למען שמו יתברך במסירות נפש להישרף בתנור על קידוש ה' למען כבודו יתברך...**

אם זה באמת כך היה, היה קשה מה חנניה מישאל ועזריה אמרו שהצפרדעים לא נצטוו על מסירות נפש, שהרי הם כן נצטוו! אבל זה לא היה כך! אלא איך זה כן היה!!!

משה רבינו מגיע לביצה של מצרים, ומכריו צפרדעים... צפרדעים... הקב"ה קורא להם לקדש את שמו וכולכם להסתער... שנאמר **"וְשָׂרָף הָיָאָר צִפְרָדַיִם וְעָלוּ וְבָאוּ בְּבֵיתָךְ וּבְחֹדֶר מִשְׁכְּבְּךָ וְעַל מִטֶּתְךָ וּבְבֵית עַבְדְּךָ וְעַמֶּיךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאָרוֹתֶיךָ"** ומיד הצפרדעים יוצאים בדבר ה'... חלק הולכים לבית פרעה למיטה שלו, חלק לבית עבדיו, תוך כדי שהצפרדעים מתענגים שם... שואל צפרדע אחד את חבירו אנו מתענגים פה, אבל משה רבינו אמר בדבר ה' שצריך ג"כ להיכנס לתוך התנורים, מה שנקרא **להסתער לתוך קו האש**, נו... **כבבד!** נגיד לשם יחוד... אתה בא!!!! ואז הצפרדע מסתכל עליו בחזרה במבט תמה, מה??? **להיכנס לתנור...** ל ה י ש ר ף **באש... מה??? הקב"ה ציוה עלי להיכנס לתנור!!! מה אני נראה לך צפרדע צו"ל!!!** זה הוא ציווי כללי על כלל הצפרדעים... לא עלי!!! שאלה הצפרדעים השחורים ממאה שערים... הנטורי קרתא האלו... שהם יכנסו לתנורים... אני תן לי להתענג בפוך של פרעה... **אמנם היו צפרדעים** שכאב להם דבר ה', **היתכן שדבר ה' ישאר באויר**... ואף אחד לא יכבד את זה... כך שהיו צפרדעים שאפילו שלא נצטוו באופן פרטי להיכנס לתנורים, קדשו עצמם בסילודין ונכנסו לתנורים על דבר כבוד שמו, וכתוב **בפה קדוש להגרי מוולאזין זצ"ל** שלאחר מכן כל הצפרדעים מתו, ורק ביאור תשארנה, זהו אותם הצפרדעים שנכנסו לתנורים, **שרק הם זכו להינצל ולחיות...** וא"כ **מובן** מה הק"ו שעשו חנניה מישאל ועזריה שהרי שום צפרדע לא נצטווה בצורה פרטית להיכנס לתנור, ובכל אופן הם נכנסו לתנורים, שלכן הם החליטו ללמוד מהם למסור נפש.

מתאר ר' שפעסיל שהם עשו כזה חשבון מה אמור להיות כתוב בעיתונים בכותרות הראשיות של כל העולם, שמלך העולם נבוכדנצר ישב על במה גדולה לבוש בבגדי יקר תפארת גדולתו וכל גדולי המלכות סובבים אותו, וברקע כבשן האש שכבר דולק כמה ימים לשרוף את מי שימרה את פי נבוכדנצר, ובהינתן האות כל הנציגים מכל העולם כרעו ברך לכבודו של נבוכדנצר, וא"כ איזה חילול ה' זה יהיה, שאף אחד לא מוחה על כבודו של ה' יתברך, **שלכן הם החליטו לשנות את הכותרות בעיתונים** כך שלמחרת ההופעה יכתבו בכל העיתונים שבהינתן האות וכל נציגי העולם השתחוו לנבוכדנצר **שלושה יהודים לבושי שחורים** חרדים עמדו בגאון ובקומה זקופה ולא כרעו ברך לנבוכדנצר **והכריזו בזאת שה' הוא האלוקים ורק לו תכרע כל ברך וכו'**, **האי... האי... האי...** איזה קידוש ה' זה יהיה... **ובאמת מובא** שאם חנניה מישאל ועזריה היו כן כורעים ומשתחוים לפסל של נבוכדנצר, הקב"ה היה מחזיר את העולם לתוהו ובוהו, על זה שלאף אחד מכל באי עולם לא היה איכפת לו מכבודו יתברך.

ג) **"כָּבֵד לֵב פְּרָעָה" (ז,יד)** **ר' ישראל סלנטר זצוק"ל** היה מתאר את הפעולה שמוסר עושה לאדם, על ידי תיאור עליו עצמו, וכך אמר: בתחילה כשלמדתי מוסר חשבתי שאני הצדיק, שהרי אני לומד מוסר, וכולם רשעים בכך שלא לומדים, ובהמשך כשהתמדתי בלימוד המוסר הבנתי שאני לא כל כך צדיק וכולם לא כל כך רשעים... ואחרי זה כשכבר הרביתי ללמוד מוסר הבנתי שאני לא צדיק וכולם צדיקים... שאל המשגיח רבי נתן וואכטפויגל זצ"ל: ומה חשב ר' ישראל לפני שהתחיל ללמוד מוסר?... וענה מיניו וביה: לפני שלמד מוסר הוא לא חשב בכלל... ועל דרך זה אומרים בשם ר' שלום שברון זצ"ל שאמר בשם רבו ר' אלי' לופיאן זצ"ל איך אחרי 'מסע-חלומות' בתפילת שמונה עשרה מסוגל אדם לפנות אל הקב"ה ולאמר **"ייהיו לרצון אמרי פי והגיון ליבי"...** וענה: התשובה יותר עצובה מהשאלה... כי גם כשאומרים את זה לא חושבים...

(גליון ה' ישיבישעיר חומש להגרי"ב נבנצאל שליט"א)